

Ghid de utilizarea responsabilă și etică a datelor de cercetare pentru studenții Universității Babeș-Bolyai

- document în dezbatere publică,

16 noiembrie 2025 -

1. Cui se adresează acest ghid?

Acest ghid se adresează studenților Universității Babeș-Bolyai (UBB Cluj-Napoca), indiferent de nivelul studiilor (licență, masterat, doctorat, studii postuniversitare și / sau de scurtă durată) și indiferent de forma de încadrare (buget / taxă, cu frecvență / cu frecvență redusă / la distanță).

Ghidul reprezintă forma sintetică și adaptată pentru studenți a Regulamentului privind utilizarea și gestionarea datelor de cercetare în Universitatea Babeș-Bolyai.

Studenții care generează sau utilizează date de cercetare în activitățile lor sunt încurajați să discute cu cadrul didactic coordonator aspecte aprofundate legate de gestiunea datelor și să ia legătura cu [Oficiul pentru Știința Deschisă](#) (OȘD) al UBB Cluj-Napoca pentru orice aspecte sau lămuriri suplimentare.

2. Ce sunt datele de cercetare?

Datele de cercetare sunt toate informațiile pe care le aduni, le creezi sau le folosești pentru a răspunde la o întrebare de cercetare. Ele pot fi:

- chestionare, interviuri, fișiere audio-video, note de teren;
- rezultate de laborator, măsurători, imagini, seturi statistice;
- coduri, modele sau baze de date;
- liste bibliografice sau liste de surse primare care acoperă o anumită temă.

👉 Reține: datele nu înseamnă doar fișiere digitale, ci și materiale fizice (ex. mostre, documente).

👉 Reține: textele științifice nu sunt date de cercetare! Lucrările de licență, disertație, doctorat, studii, articole, capitole etc. nu intră în categoria datelor de cercetare ci a rezultatelor publicate pe baza datelor de cercetare.

3. Principii de bază în colectarea și gestiunea datelor

🌈 **Integritate:** datele nu se falsifică, nu se elimină și nu se manipulează pentru a confirma ipoteza;

👉 Detalii privind normele de etică la UBB Cluj-Napoca, [aici](#).

- ✚ **Control etic:** colectarea anumitor tipuri de date poate necesita obținerea (întotdeauna în prealabil!) unei vize din partea Comisie de Etică a Universității (de exemplu, dacă cercetarea implică copii, persoane vulnerabile sau date sensibile).
👉 Detalii [aici](#).
- ✚ **Legalitate și confidențialitate:** datele trebuie colectate / obținute exclusiv cu respectarea legislației în vigoare (consimțământ informat, [GDPR](#), respectarea licenței originale de utilizare, anonimizare acolo unde este cazul);
- ✚ **FAIR:** datele trebuie să fie ușor de găsit (*Findable*), accesibile (*Accessible*), interoperabile (*Interoperable*), reutilizabile (*Reusable*);
👉 Detalii [aici](#).
- ✚ **CARE:** dacă lucrezi cu grupuri vulnerabile sau comunități marginalizate, respectă principiile de Beneficiu colectiv, Autoritate de control, Responsabilitate și Etică.
👉 Detalii [aici](#).

4. Pașii de urmat în colectarea și stocarea datelor

- ✚ Familiarizează-te cu cadrul normativ și cu principiile enumerate mai sus la pt. 3;
- ✚ Urmează un model de listă de verificare a pașilor în cercetare. Un exemplu, aici ([link la lista de verificare a pașilor în cercetare pe site-ul CȘ sau al OȘD](#));
- ✚ Dacă lucrezi la un proiect mai amplu (e.g., teza de doctorat) redactează încă de la început un plan de management al datelor (*Data Management Plan*);
👉 Poți folosi unul dintre aceste instrumente: [ARGOS](#), [DMPonline](#), [Horizon Europe templates](#)
- ✚ Asigură-te că ai obținut vizele etice necesare, dacă tema de cercetare impune aceasta;
- ✚ Obține consimțământul informat atunci când lucrezi cu oameni.
- ✚ Respectă legislația și normele [GDPR](#)
- ✚ Documentează cum, când și cu ce instrumente ai obținut datele.
- ✚ Documentează atent sursele datelor (persoane, alte seturi de date, internet, surse scrise etc.);
- ✚ Documentează toți coautorii care au luat parte la colectarea datelor;
- ✚ Denumeste fișierele clar și păstrează o documentație minimă (metadata: cine, ce, când, cum).
- ✚ Păstrează datele pe suporturi sigure (servere UBB, repozorii, spații cloud securizate).
- ✚ Fă copii de siguranță (backup).

5. Partajarea și reutilizarea datelor

- ✚ Publică datele prioritare în repozitoriul instituțional [Digital Commons Data – UBB](#);

- 👉 dacă ai adresă cu extensie @ubbcluj.ro (adică dacă ești doctorand) folosește ghidul de [aici](#);
- 👉 dacă ai adresă cu extensie @stud.ubbcluj.ro (adică ești student la licență sau masterat) ia legătura cu coordonatorul sau cu [OȘD](#))
- ✚ Dacă autoritatea finanțatoare solicită în mod expres publicarea într-un alt repository, asigură-te că acesta are acces deschis (e.g., [Zenodo](#))
- ✚ Dacă datele tale conțin informații sensibile, verifică dacă acestea pot fi anonimizate (la [OȘD](#), îți stăm la dispoziție pentru evaluarea datelor)
- ✚ Dacă nu poți publica datele (confidențiale/sensibile), publică măcar metadatele.
- ✚ Folosește licențe clare (e.g., [Creative Commons](#)) pentru ca alții să știe cum pot utiliza datele.
- ✚ Citează corect datele altora, exact ca pe o sursă bibliografică.

6. Responsabilități și suport

- ✚ Tu ești responsabil(ă) pentru datele colectate în cercetările proprii (individuale), pentru modul de colectare și pentru modalitățile de partajare publică;
- ✚ Dacă faci parte dintr-un proiect de echipă, discută încă de la început cu coordonatorul despre regulile care se aplică;
- ✚ Cere sfatul coordonatorului și / sau al [echipei OȘD](#) dacă întâmpini dificultăți, dacă ai dubii sau dacă procedurile de colectare, gestiune și partajare utilizate par a nu fi conforme acestui ghid.

7. Resurse utile

Licențele de tip [Creative Commons](#)

[Normele de etică ale UBB](#)

Principiile [CARE](#)

Principiile [FAIR](#)

Repozitorii de date: [Digital Commons Data – UBB](#); [Zenodo](#)

Resurse privind [GDPR](#).

Șabloane pentru Planuri de Management al Datelor: [ARGOS](#), [DMPonline](#), [Horizon Europe templates](#)

✅ **În esență: tratează datele ca pe o resursă științifică valoroasă, la fel de importantă ca un articol sau o carte.**